

Vergaderjaar 2023–2024

27 858

Gewasbeschermingsbeleid

Nr. 651

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 april 2024

In een ordedebat (Regeling van Werkzaamheden) van uw Kamer op 12 maart 2024 is verzocht om een schriftelijke reactie van de Ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Infrastructuur en Waterstaat (IenW) op berichtgeving over de gevonden meetwaarden van de werkzame stof dinoterb in oppervlaktewater in Noord-Holland (kenmerk 2024Z04015). Mede namens de Minister van IenW voldoe ik aan dat verzoek.

Dinoterb is een stof die werd gebruikt als werkzame stof in onkruidbestrijdingsmiddelen, met name in de akkerbouw en akkerbouwmatige vollegrondsgroenteteelt. Gebruik in de sierteelt was beperkt. Gewasbeschermingsmiddelen op basis van deze werkzame stof zijn sinds 1998 niet meer toegelaten in de Europese Unie.

Alhoewel de stof al geruime tijd niet meer is toegestaan, worden er nog wel resten van de stof in normoverschrijdende gehalten aangetroffen in het oppervlaktewater. Informatie daarover is publiek toegankelijk via de Bestrijdingsmiddelenatlas (Atlas Bestrijdingsmiddelen in oppervlaktewater). Daaruit blijkt dat de stof in 2022 vooral in Noord-Holland in normoverschrijdende gehalten is gevonden. Het aantal normoverschrijdingen is in 2022 hoger dan in de negen voorgaande jaren. In 2013 werd er ook een verhoogd aantal normoverschrijdingen gevonden. Incidenteel zijn in de afgelopen vijf jaren ook normoverschrijdingen gemeten op andere locaties in Nederland (Noord-Brabant, Zuid-Holland, Limburg).

Het is onduidelijk waardoor de in 2022 gevonden normoverschrijdingen zijn veroorzaakt. Er kan mogelijk sprake zijn van nalevering uit de bodem van geaccumuleerde resten uit het verleden – die onder zuurstofloze omstandigheden niet zijn afgebroken en in combinatie met verticale en horizontale waterbewegingen als gevolg van overvloedige neerslag, verdroging, verzilting en kwel in oppervlaktewater zijn gekomen – of illegaal gebruik van middelen op basis van deze werkzame stof.

De organisatie Mobilisation for the Environment (MOB) heeft een handhavingsverzoek ingediend bij het Hoogheemraadschap Noorderkwartier en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) omdat volgens MOB sprake zou moeten zijn van illegaal gebruik. Beide organisaties zijn voornemens om gezamenlijk in overleg te gaan met MOB over het verzoek. Ik ben in afwachting van de bevindingen van dat overleg en de voorgenomen besluiten van Waterschap en NVWA op het handhavingsverzoek.

Ik kan uw Kamer wel al informeren over de inspanningen en bevindingen van de NVWA en de Waterschappen over inspecties inzake dinoterb tot op heden.

Naar aanleiding van eerdere meldingen over normoverschrijdingen heeft de NVWA in 2014 gerichte inspecties (55 x) uitgevoerd naar mogelijk illegaal gebruik van dinoterb in de bollenteelt via bedrijfsinspecties en grondmonsters. De stof dinoterb is niet aangetroffen in de monsters.

In 2018 is een brede naleefmeting (295 inspecties) in de bloembollenteelt uitgevoerd, hierbij zijn 168 grond- en gewasmonsters genomen. In geen van de inspecties en monsters is dinoterb aangetroffen.

De NVWA maakt sinds 2016 gebruik van een standaard brede screening om de monsters te laten analyseren. Dinoterb maakt ook vanaf 2016 onderdeel uit van deze standaard brede screening. De gewassen en gewasgroepen waarin inspecties worden uitgevoerd en gewas- of grondmonsters worden genomen variëren per jaar. Jaarlijks worden er ca. 400 gewas- of grondmonsters genomen die in de meeste gevallen op basis van de standaard brede screening worden geanalyseerd. Vanaf de start van het gebruik van de standaard brede screening is dinoterb niet aangetroffen in de gewas- en grondmonsters.

Illegaal gebruik van deze stof zou vooraf gegaan moeten zijn door illegale handel. Toezicht op illegale handel is al langer één van de prioriteiten van de NVWA, in nauwe samenwerking met de Douane. Bij importinspecties en overige inspecties in het handelskanaal zijn geen middelen op basis van dinoterb aangetroffen.

Waterschappen betrekken de NVWA als zij aan de hand van monitoringsresultaten vaststellen dat er werkzame stoffen uit niet toegelaten middelen in oppervlaktewater worden aangetroffen of als zij bij controles een niet toegelaten middel aantreffen. De NVWA bepaald vervolgens of en zo ja welke actie nodig is. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier heeft volgens deze lijn gehandeld toen bleek dat er dinoterb op een aantal locaties in het beheergebied werd aangetroffen.

Aan de hand van de bevindingen van het ingediende handhavingsverzoek zal worden gezien of er aanvullende stappen nodig zijn.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
P. Adema